

NESTKASTEN KONINGSHOF IN 1997.

JAN WOUTERS

Bij de voorjaarsschoonmaak op 1 maart hebben we een aantal nieuwe kasten opgehangen van het model van Ton Geerts. Tijdens de werkzaamheden kwam de heer Leermakers, die op Koningshof het bosbeheer verzorgt, nog even kijken. Hij vertelde dat hij ook nog wat nieuwe kastjes had laten maken, om op te hangen. Deze heeft hij, met een nummer, opgehangen in het voorste stuk bij de ingang. Met een schroevendraaier zijn ze te openen. Wij hebben ze meegenomen in de controles.

Bij de schoonmaakronde op 1 maart had de Bosuil alweer 1 ei. De echte controles waren op de avonden van 13 mei, 3 en 24 juni. Dat is ongeveer een week later dan in andere jaren, wegens mijn vakantie begin mei. Of er daardoor eerste broedsels gemist zijn kan ik niet zeker zeggen, maar het zullen er maar weinig zijn, hoogstens van de Holenduif. Bij de mezen waren er al wel

veel jongen tijdens de eerste controle, maar nog geen uitgevlogen nesten.

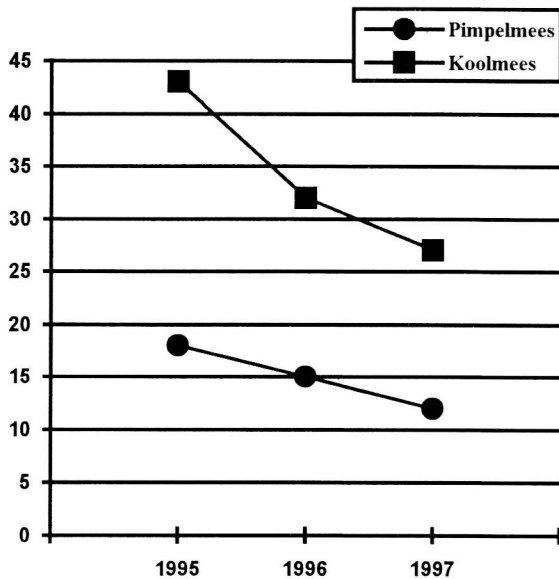
In tabel 1 zijn als eerste broedsel genomen alle broedsels van de eerste controle en als tweede broedsel de broedsels van de tweede of derde controle. Dit wijkt af van de andere jaren omdat de tweede controle dit jaar later viel.

De tabel laat zien dat 1997 een mager jaar is geweest voor de nestkastbewoners. Het totaal aantal broedsels is een laagterecord sinds 1978. Vooral de Koolmees deed het slecht met maar 27 eerste broedsels. Waarschijnlijk heeft deze soort toch veel geleden van de strenge elfstedenwinter. Ook de Pimpelmees is afgenomen. Beide soorten zijn in twee jaar tijd met ongeveer een derde teruggelopen (zie figuur 1). Dit kan niet alleen een gevolg zijn van een verminderd aantal kastjes, want het aantal in 1997 was hetzelfde als het jaar ervoor.

Tabel 1: Resultaten van de nestkastencontroles op Koningshof te Veldhoven in 1997.

<i>Soort</i>	<i>Eerste broedsel</i>	<i>Tweede broedsel</i>	<i>Totaal</i>
Torenvalk	1	-	1
Holenduif	5	4	9
Bosuil	1	-	1
Zwarte Mees	1	-	1
Pimpelmees	12	3	15
Koolmees	27	11	38
			+ —
		Totaal aantal broedsels	65
		Eekhoornnest	1
		Wesp	1
		Hommel	1
		Niet gebruikte kasten	33
			+ —
			101
		Twee keer gebruikte kasten	14
			- —
		Totaal aantal kasten	87

Figuur 1: Aantal eerste broedsels van Pimpel- en Koolmees sinds 1995

Het aantal tweede broedsels lag een stuk hoger dan voorgaande jaren, zeker bij de Koolmees. Ook bij de Pimpelmees is het sinds 1980 niet meer zo hoog geweest. Dit hangt waarschijnlijk samen met het kleinere aantal eerste broedsels.

Het aantal soorten was dit jaar niet spectaculair. Zo ontbrak de Bonte Vliegenvanger opnieuw, hoewel er wel een zat te zingen in een van de tuinen, die grenzen aan de noordoostkant van Koningshof. Die zal daar wel een kastje gevonden hebben.

De Holenduif blijft het goed doen door een flink aantal geschikte kasten. En zonder concurrentie van Kauwen, die we dus ook weer misten dit jaar.

Wel konden we dit jaar weer de Torenvalk vaststellen. Vrij laat in het seizoen nl. pas bij de tweede controle, vloog er een wijfje uit de kast waar eerder de Bosuil had gebroed. Ze had toen 3 eieren. Bij de derde controle lagen er 5 eieren. Zo komen we op een legbegin van ongeveer 27 mei. Dat is, volgens de Handleiding veldonderzoek roofvogels van Bijlsma, behoorlijk laat. Toch heb ik in juli nog 4 jongen kunnen ringen.

Dit was de derde keer dat er een Torenvalk in onze kasten broedde. Het is frappant dat de valken in alle drie de jaren, steeds die nestkast kozen, waarin eerder in het seizoen de Bosuil had gebroed. Terwijl er toch twee of drie geschikte kasten beschikbaar waren. Blijkbaar is het aantrekkelijk om zo'n eerder gebruikte kast te bezetten. Misschien is de concurrentie met Holenduiven om zo'n kast minder. Ten eerste hebben de Holenduiven al een andere broedplaats gekozen tegen de tijd dat de jonge Bosuilen uitvliegen. Ten tweede zijn de duiven bang om in die kast te komen, als ze denken dat er nog een Bosuil in zit. Een Holenduif die al eens bij de Bosuil op bezoek is geweest, kan het vaak niet meer navertellen. En anders blijft ze er voorlopig wel weg want die uil is niet vies van een lekker duiveboutje.

Zoals we weten was 1997 een slecht jaar voor de Wespeneiden, bij gebrek aan wespen. Daarom mogen we blij zijn dat een van onze kastjes toch plaats heeft geboden aan een wespennest. Ook een hommelveolk en een eekhoorn, zoals gewoonlijk, gebruikten een kast.

Tot slot hartelijk dank aan allen die meegeholpen hebben bij de schoonmaak en controles. We blijven toch ieder jaar weer benieuwd naar wat er in die kasten en kastjes gaat wonen.

Als je ook eens een Bosuil wilt zien, in plaats van alleen maar horen, dan is de schoonmaakronde in maart zeer geschikt. Ben je benieuwd of de achteruitgang van de mezen doorgaat, zorg dan dat je erbij bent in mei en juni. Die controles zijn altijd goed om nog wat bijzonders te zien. In het jaaroverzicht elders in dit nummer, staan de data met plaats en juiste tijd.

